

שיחת מרן המשגיח

רבנו הגה"צ ר' אליהו אליעזר דסלר שליט"א

מנהל רוחני דשיבת פונבז'ד

חביבות המשכן - השלמת הגאולה:

הרמב"ן בהקדמתו לספר שמות כותב עליו שענינו של הספר הוא הגלות והגאולה וז"ל "והנה הגלות איננו נשלם עד יום שובם אל מקומם ואל מעלת אבותם ישובו, וכשיצאו ממצרים אע"פ שיצאו מבית עבדים עדיין יחשבו גולים כי היו בארץ לא להם נבוכים במדבר וכשבאו אל הר סיני ועשו המשכן ושב הקב"ה והשרה שכינתו ביניהם אז שבו אל מעלת אבותם וכו' ואז נחשבו גאולים, ע"כ.

ומבואר מדבריו שאין הגאולה שלמה עד בניית המשכן שעל ידיו שורה השכינה, והנה הציווי על בניית המשכן נכתב בתורה חמש פעמים בכלל, בפרט, ובשעת מעשה וכו', ומבאר ע"ז הרמב"ן שזה דרך חיבה ודרך מעלה לומר כי ה' חפץ במלאכה הזאת, ולכן הוא מזכיר אותה פעמים רבות, בשביל להרבות שכר לעוסקים בה, כענין מה שאמרו במדרש בפרשת בראשית על מה שהאריכה התורה במעשה דאליעזר עבד אברהם וכפלה דבריו פעמים וז"ל "יפה שיחתן של עבדי בית אבות לפני הקב"ה מתורתן של בנים," במשנה בתענית דורשים חז"ל עה"פ "צאנה וראנה בנות ירושלים במלך שלמה בעטרה שעטרה לו אימו ביום חתונתו וביום שמחת ליבו," "ביום חתונתו זה מתן תורה, ויום שמחת ליבו זה בנין בית המקדש," מבואר מזה שהשמחה של יום מתן תורה הושלמה רק בבנין המקדש, ומהות שמחה זו - היא הביטוי לשלמות. השמחה מתעוררת בעת הרגשת שלמות, ולכן שמחה היא ביטוי לשלמות, וממילא רואים מהמשנה הזאת כדברי הרמב"ן שהבאנו בתחילת דברינו שרק בבנין המשכן היתה שלמות הגאולה וממילא שמחה גדולה היא בנייתו לפני הקב"ה.

ענין שכר הכפילות:

הרמב"ן כותב שמה שנכפלה פרשת צווי בניית המשכן פעמים רבות הוא בשביל לגלות על כך שה' חפץ במלאכה וגם בשביל להרבות שכר לעוסקים בה, ויקשה בזה מה שייך הכפילות לענין רבוי שכר, אומנם מצינו כפילות "לעבור עליו בשני לאוין" או לקיים שני עשיין, אולם הרמב"ן מביא שהוא כדרך מה שמצינו במעשה דאליעזר עבד אברהם ששם מה שהתורה האריכה בסיפור הדברים וכפלה אותם הוא ודאי לא ענין של שכר נוסף למישהו

בזה שמקיים ב' צוויים. אלא צריך לומר שעצם הכתיבה היא היא השכר, שעצם מה שנכתב הציווי בתורה הק' זהו השכר שאין דוגמתו. (וכמו שמצינו שהתורה הזכירה משהו בצורה יותר קצרה זוהי השפלה גדולה כמו שמצינו בקרבנות הנשיאים שכתוב הנשיאים חסר יו"ד וזה בא כעונש על כמו שמבואר בחז"ל) אצל שלמה המלך כתוב "ויהי לעת זקנת שלמה נשיו הטו את לבבו", ואמרו על זה חז"ל "אמר ר' ל נוח לו לשלמה שיהיה גורף בידים מאשר שיכתב עליו דבר זה". ואע"פ שאמרו חז"ל כל האומר שלמה חטא אינו אלא טועה. ואמרו על זה רבותינו אלא טועה שאין זאת אלא רק טעות ולא שום דבר נוסף, וכדיאר הסבא מסלבודקא את ביאור המכוון בפסוק הזה שאולי היה לנשיו הו"א שיוכלו להטות את לבבו, וגם דבר זה שייך שייחוס אליו, אע"פ שמדובר על דרגה דקה בלבד ולא על חטא ממשי גם על זה שייך עניין של חטא וכמו שהיה אומר ר' ירוחם, שחטא הוא חטא ולא משנה מה גודלו עדיין חטא הוא, ומצינו כבר אנשים, שאלהם מתייחסים אפילו דברים רחוקים, כדאמרו במשנה פרתו של ר' אליעזר בן עזריה היתה יוצאת ברצועה שבקרניה לרוב רזונה בעקבות תעניותיו של ר' אלעזר ודאי שלא היה זה מפני שהרעיה אותה ועבר בזה על צער בעלי חיים אלא שעצם תעניותיו השפיעו על פרתו שהושחרו שיניו של ר' אליעזר בן עזריה מרוב תעניות, ולמדים אנו מזה שבגלל ירידה דקה בדרגה של שלמה המלך ירדו נשיו במדרגה עצומה וחשבו להטות את לבבו.

הסבא מקלם מעורר על זה הרי שלמה המלך תיקן תיקונים עצומים וקידוש ה' עצום היה במלכותו ונתגדל כבודו של ישראל בימיו, ואפ"ה אומרים חז"ל נוח לו לשלמה לגרוף ביבים ולא יכתב עליו דבר זה, רואים אנו מזה שאפי' בספר נביא לכל מילה הכתובה בו יש השפעה עצומה, ואם בספרי נביאים כן ק"ו בתורה עצמה כן, וכל הזכרה בתורה זהו שכר עצום אשר אין לנו שום הבנה בו, וא"כ בניית המשכן שציוויה נכפל ונשנה ה' פעמים באריכות זהו שכר עצום לעוסקים בה,

וביאר דבר זה הוא שכל מילה הכתובה בתורה בוראת היא עולמות, כ' בק-ה' צור עולמים שב' ובה' נבראו כל העולמות

שלא מחכה נבלה טובה הימנו, טובה הימנו מכיוון שהיא עשתה וסיימה את תפקידה והוא לא, זהו החיסרון הנורא של ת"ח שאין בו דעת.

ומהי הדעת בזה שמשה לא נכנס לשמוע דבר ה' עד שהוא נקרא לבוא, הרי אין בזה איסור, ואדרבא הרי צריך ללכת לדבר מצווה בזריזות, אמרו חז"ל "עשרים ושישה דורות דרך ארץ קדמה לתורה" פירושו של קדימה זו, שתורה בלי דרך ארץ אינה תורה ולכן הגיעה לאחמ"כ, להורות שזה מוכרח בשביל שתתקיים התורה וזה לא סתם מצווה של "מה הוא רחום אף אתה רחום וכו'" שזה רק חלק מצווי התורה, אלא זה ההקדמה למציאות התורה וזה מעלתה העצומה של הדרך ארץ שמוכרחת היא בשביל להתעלות בתורה ועל זה אמרו חז"ל שמדה זו מגיעה על ידי הדעת ואילולי היה למשה דעת נבלה היתה טובה הימנו רח"ל.

הוי עז כנמר:

אלא נאמר על דרך משל שמעון ולוי הורגים את כל יושבי שכם, באים על העיר בטח, ומדוע בטחו בעצמם כל כך והרי היה יום השלישי למילה ולמה היו בטוחים שאיש לא יעמוד נגדם ומצינו כן באברהם ביום השלישי למיתו שהיה רץ וסוחר ומשתחוה, וכיצד עשה זאת, אלא אע"פ שיש חולשה באדם אולם אם יש רצון זה נותן כוח לאדם יותר מכל חולשה וזה מגיע ע"י הדעת שרק אם יש דעת שמים לב שיש משהו נעלה יותר מהקטנות החומרית ומוכנים להקריב למען הרוחניות,

הטור מתחיל את ספרו במשנתו של ר' יהודה בן תימא הוי עז כנמר וכו' שזה קודם לכל לפני לימוד ההלכות כיצד לחיות, קודם צריך דעת שצריך ליתן הכל בשביל קיום התורה, וזה מכין את האדם להכל וזה עושה משכן בתוך האדם פנימה וכאילו נבנה מקדש בימיו שבו עצמו נבנה מקדש, ויהי רצון שנתאמץ נזכה ונגיע.

שהמציאות של כתב אותיות התורה היא העולמות בעצמם, וכשנכתב בתורה ויהי אור דיבור זה הוא האור וזהו דבר עמוק, והוא מה שדימה הרמב"ן את ריבוי צווי המשכן למעשה אליעזר עבד אברהם שהאריכה בו תורה, שכתובת הדברים בעצמה היא מעלה עצומה והיא קיומו של עולם.

צדיקים - בחינת בית המקדש:

דרש בר קפרא (כתובות ה') גדולים מעשיהם של צדיקים יותר ממעשה שמים וארץ שבמעשה שמים וארץ נכתב יד אחת ובמעשיהם של צדיקים נכתב ב' ידים, במעשיהם של צדיקים כתיב "מכון לשבתך פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך", ביהמ"ק שנעשה בב' ידיים נקרא מעשיהם של צדיקים שהשראת השכינה בהר המוריה הגיעה על ידי אברהם אבינו שכבש בו רחמיו מבן יחידו ועל ידי יצחק שפשט צווארו להיקרב לפני ה', צריך לדעת שוודאי שאם אדם היה יודע ומפנים את דברים אלו לא היה מתעניין בשום דבר אלא שם את כל מעייניו להיות צדיק,

הדרך להיות צדיק:

ואיך נהיים צדיקים דרשו חז"ל (בברכות ובסנהדרין) א"ר אמי, גדולה דעה שנכתבה בין שתי אותיות שנאמר ק-ל דעות ה', וגדול מקדש שניתן בין שתי אותיות שנא' "פעלת ה' מקדש ה' כוננו ידיך" מקדש ה' נעשה על ידי הצדיקים והשוו חז"ל את מעשה המקדש דהיינו מעשה הצדיקים לדעה, והכוונה היא וודאי רק למי שמשתמש בדעה, ויש דרגה של דעה שהיא כבניין בית המקדש ושכנתי בתוכם.

במדרש בויקרא עה"פ "ויקרא אל משה", מכאן אמרו כל ת"ח שאין בו דעת נבלה טובה הימנו, צא ולמד, משה רבינו אבי הנביאים שהוציא בני"י ממצרים וקרע את הים ועלה למרום והוריד תורה לישראל ונתעסק במשכן לא נכנס לפני ולפנים עד שלא נקרא, ועל מי מדובר על משה, ת"ח בסדר גודל של משה שפעל ועשה את כל זה ומה מדובר, משכן, שעיקרו זה הכרובים שמשם דברה שכינה עם משה, אעפ"כ חיכה שיקראו לו, ואחד